

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/24/2002

POPARCIE DLA WEJŚCIA POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ I OPINIE O NEGOCJACJACH W SPRAWIE ROLNICTWA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2002

Pod koniec stycznia Komisja Europejska ogłosiła stanowisko negocjacyjne w sprawie rolnictwa. Znalazła się w nim propozycja, aby rolnicy z państw nowo przyjętych do Unii Europejskiej dostawali w pierwszym roku członkostwa dopłaty bezpośrednie w wysokości 25% tego, co uzyskują rolnicy unijni. Dopłaty te miałyby być stopniowo zwiększane i po 10 latach równe dopłatom stosowanym w krajach Piętnastki. Propozycje Komisji Europejskiej spotkały się z krytyką w krajach kandydackich.

Ogłoszenie przez Komisję Europejską stanowiska negocjacyjnego w sprawie rolnictwa przyczyniło się do spadku społecznego poparcia dla integracji, jednak jest on mniejszy, niż można było się spodziewać.

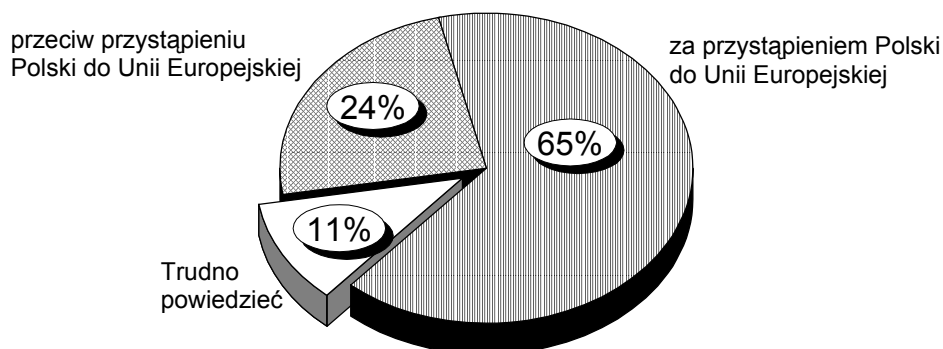
Zamiar uczestniczenia w referendum dotyczącym wejścia Polski do Unii Europejskiej deklaruje 72% ankietowanych (w tym 52% twierdzi, że na pewno weźmie w nim udział)¹. Blisko dwie trzecie Polaków (65%) deklarujących chęć uczestnictwa w referendum chce opowiedzieć się za wejściem naszego kraju do tej organizacji. Przeciw jest blisko co czwarty (24%) potencjalny uczestnik referendum. W ciągu ostatniego miesiąca poparcie dla integracji wśród osób zapowiadających udział w głosowaniu nieco zmalało - o 4 punkty zmniejszyła się liczba tych, którzy chcą opowiedzieć się za wejściem do Unii, natomiast o 6 punktów zwiększyła się liczba zamierzających głosować przeciw.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (141) przeprowadzono w dniach od 1 do 4 lutego 2002 roku na liczącej 954 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH ZAMIAR UCZESTNICZENIA W REFERENDUM (N=682)

CBOS

RYS. 1. CZY W REFERENDUM GŁOSOWAŁ(A)BY PAN(I):

Wśród wszystkich ankietowanych (niezależnie od tego, czy wezmą oni udział w referendum czy też nie) odsetek zwolenników integracji zmniejszył się od stycznia o 3 punkty, o tyle samo wzrósł odsetek jej przeciwników. Obecnie wejście Polski do Unii Europejskiej popiera 54% ogółu badanych, a co czwarty (25%) jest temu przeciwny.

CBOS

RYS. 2. STOSUNEK DO INTEGRACJI WŚRÓD OGÓŁU BADANYCH

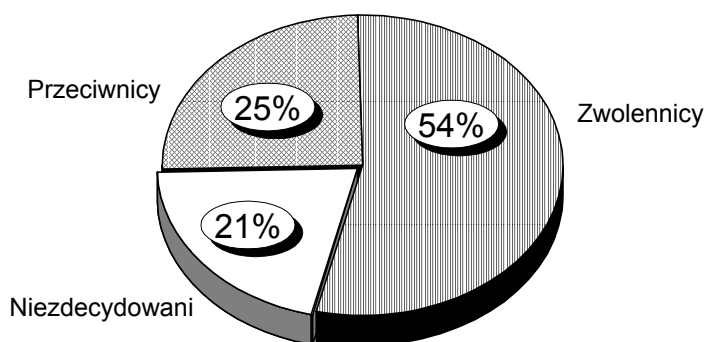

Tabela 1

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	VI '94	V '95	V '96	IV '97	VIII '97	V '98	VIII '98	XII '98	V '99	XI '99	II '00	V '00	IX '00	III '01	V '01	VI '01	VII '01	X '01	XII '01	I '02
	w procentach																			
Zwolennicy	77	72	80	72	72	66	63	64	55	59	55	59	55	55	55	54	53	56	60	57
Przeciwnicy	6	9	7	11	12	19	19	19	26	26	26	25	26	30	28	29	25	24	22	22
Niezdeterminowani	17	19	13	18	15	15	18	17	19	15	19	16	19	15	17	17	22	20	18	21

Do grudnia 2001 wszystkim badanym zadawano pytanie: „Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i) za przystąpieniem Polski do UE czy przeciw?”

Najwięcej zwolenników integracji jest wśród osób z wyższym wykształceniem, osiągających najwyższe dochody *per capita* w rodzinie, respondentów dobrze oceniających swoją sytuację materialną oraz ludzi młodych - do 24 roku życia, w tym przede wszystkim uczniów i studentów. Najbardziej krytyczni wobec członkostwa Polski w Unii Europejskiej pozostają rolnicy, w większości przeciwni integracji. Stosunkowo słabo popierają ją generalnie mieszkańcy wsi, ludzie starsi - powyżej 65 roku życia, osoby źle oceniające własne warunki materialne.

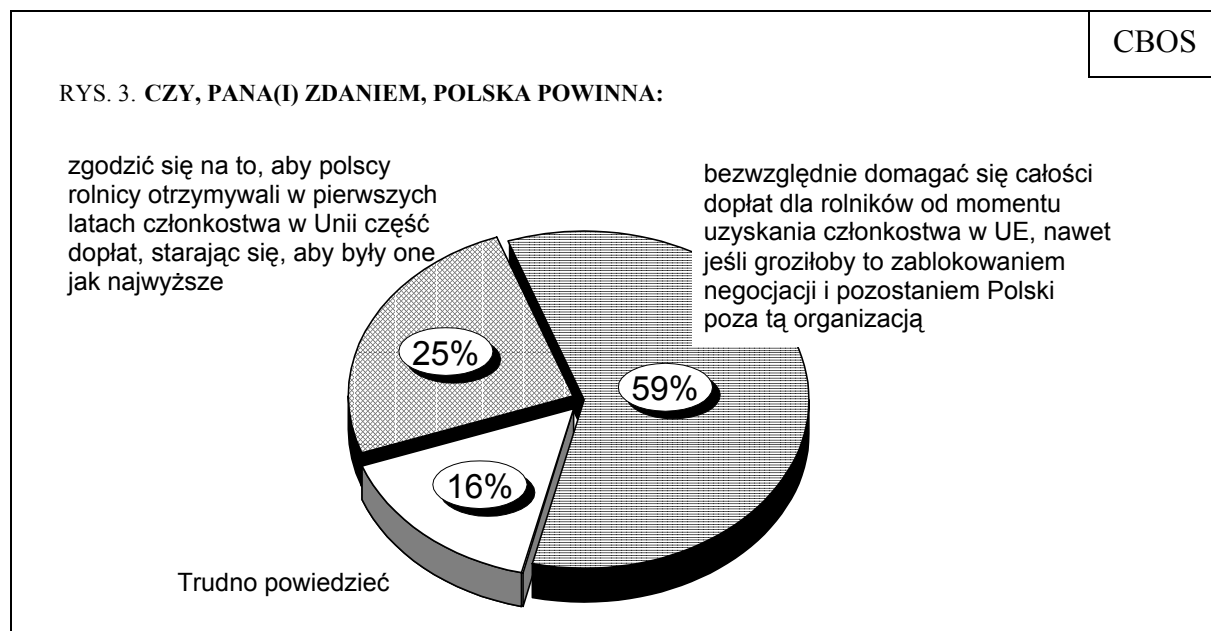
W elektoratach partyjnych najbardziej pronijną postawą wyróżniają się sympatycy PO. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej popiera większość potencjalnych wyborców SLD i ponad połowa zwolenników PSL i PiS. Sprzeciw wobec integracji przeważa wśród sympatyków LPR, jednak co trzeci z nich skłonny byłby ją poprzeć. Najbardziej podzielony w tej sprawie jest elektorat Samoobrony, w którym zwolenników integracji jest niemal tyle samo co przeciwników.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Stosunek do integracji		
	Zwolennicy	Przeciwnicy	Niezdecydowani
	w procentach		
PO	81	8	10
SLD	72	15	12
PSL	55	27	18
PiS	56	29	15
Samobrona	41	43	16
LPR	33	50	17

Spadek liczby zwolenników integracji jest najprawdopodobniej reakcją na ogłoszenie przez Komisję Europejską stanowiska negocjacyjnego w kwestii rolnictwa. Dla większości Polaków propozycje Komisji Europejskiej w tej sprawie są nie do przyjęcia. Ponad połowa badanych (59%) uważa, że Polska powinna bezwzględnie domagać się całości dopłat dla polskich rolników od momentu wejścia naszego kraju do UE, nawet jeśli groziłoby to zablokowaniem negocjacji i pozostaniem Polski poza tą organizacją. Tylko co czwarty

ankietowany (25%) sądzi, że polscy negocjatorzy powinni zgodzić się na częściowe dopłaty w pierwszych latach członkostwa, starając się jednocześnie, aby były one jak najwyższe.

Opinia, że Polska powinna domagać się całości dopłat dla rolników, przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-zawodowych. Jednak im wyższe wykształcenie badanych, tym częstsza opinia, że Polska powinna zgodzić się na częściowe dopłaty, negocjując ich poziom. Tego zdania jest 17% respondentów z wykształceniem podstawowym i 44% badanych z wykształceniem wyższym. Częściowymi dopłatami najrzadziej zadowoliliby się mieszkańcy wsi (14%), w tym przede wszystkim rolnicy (10%). Zdecydowana większość rolników (80%) jest zdania, że Polska powinna bezwzględnie domagać się całości dopłat bezpośrednich od momentu uzyskania członkostwa w UE, nawet jeśli zagrożone byłoby wejście naszego kraju do tej organizacji. Opinia ta dominuje w elektoratach wszystkich partii i ugrupowań politycznych cieszących się największym poparciem społecznym. Zdecydowanie najczęściej formułują ją zwolennicy LPR. Najmniej kategorycznie wypowiadają się w tej sprawie zwolennicy SLD, a także PO.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna:		
	zgodzić się na to, aby polscy rolnicy otrzymywali w pierwszych latach członkostwa w Unii część dopłat, starając się, aby były one jak najwyższe	bezwzględnie domagać się całości dopłat dla rolników od momentu uzyskania członkostwa w UE, nawet jeśli groziłoby to zablokowaniem negocjacji i pozostaniem Polski poza tą organizacją	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	36	51	13
PO	31	55	14
Samoobrona	23	66	11
PiS	22	58	21
PSL	14	74	12
LPR	8	89	3

W związku z tym, że Unia Europejska chce przyznać Polsce tylko część dopłat bezpośrednich dla rolników, pojawiają się niekiedy propozycje utrzymania - w pewnym zakresie - ceł na produkty rolne sprowadzane z Unii. Propozycje akceptacji częściowych dopłat, przy jednoczesnym utrzymaniu ceł na produkty rolne importowane z Unii nie zyskały aprobaty badanych. Tylko niewiele więcej niż co czwarty ankietowany (28%) jest zdania, że polscy negocjatorzy powinni zgodzić się na takie rozwiązanie. Natomiast 44% badanych uważa, że powinni je odrzucić.

Najwięcej zwolenników akceptacji częściowych dopłat pod warunkiem utrzymania ceł na produkty rolne jest wśród osób z wyższym wykształceniem oraz osiągających najwyższe dochody *per capita* w rodzinie. Sami rolnicy krytycznie odnoszą się do tego rodzaju propozycji - odrzuca je 61% z nich, natomiast jedna piąta (21%) skłonna byłaby je poprzeć.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, polscy negocjatorzy powinni zgodzić się czy też nie, aby rolnicy otrzymywali w pierwszych latach członkostwa tylko część dopłat, jakie otrzymują rolnicy unijni, jeśli po wejściu do UE Polska utrzymałaby - w pewnym zakresie - cła na produkty rolne sprowadzane z Unii?		
	Powinni się zgodzić	Nie powinni się zgodzić	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	40	35	25
PO	32	39	29
Samobrona	27	60	13
PiS	26	41	33
PSL	21	58	21
LPR	13	68	20

W elektoratach partyjnych akceptacja częściowych dopłat, przy jednoczesnym utrzymaniu cel na produkty rolne sprowadzane z Unii przeważa tylko wśród zwolenników SLD. Rozwiązaniu temu najczęściej sprzeciwiają się potencjalni wyborcy LPR.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział? 1 - Wziął(ę)by w nim udział;
2 - Nie wziął(ę)by w nim udziału

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	72	22	7	954
Płeć				
Mężczyźni	76	18	6	455
Kobiety	67	25	7	499
Wiek				
18-24 lat	71	25	4	147
25-34	73	21	7	172
35-44	74	18	8	182
45-54	77	17	5	179
55-64	71	20	8	133
65 lat i więcej	61	32	7	140
Miejsce zamieszkania				
Wies	67	25	8	348
Miasto do 20 tys.	67	29	4	102
20-100 tys.	70	21	8	200
101-500 tys.	73	21	6	180
501 tys. i więcej mieszk.	88	9	3	124
Wykształcenie				
Podstawowe	57	35	8	248
Zasadnicze zawodowe	65	27	8	295
Średnie	82	12	6	321
Wyższe	95	5	0	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	96	3	1	53
Prac. umysł. niż. szczebla	77	18	5	87
Pracownicy fiz.- umysł.	71	20	9	91
Robotnicy wykwalifikowani	68	22	10	61
Robotnicy niewykwalifik.	72	22	6	27
Rolnicy	74	18	8	48
Pracujący na własny rach.	84	10	6	48
Bierni zawodowo				
Rencisci	61	34	5	96
Emeryci	71	21	8	185
Uczniowie i studenci	76	22	2	71
Bezrobotni	62	29	9	144
Gospodynie domowe i inni	64	33	3	40
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	79	14	7	145
spółce właścicieli	74	17	9	54
prywatnych i państwa	78	17	5	188
sekt. pryw. poza rolnict.	73	21	6	60
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	65	28	7	116
300-399	71	24	5	81
400-599	73	18	9	165
600-800	70	23	7	148
Powyżej 800 zł	85	11	3	156
Ocena własnych war. mater.				
Złe	65	27	8	291
Średnie	70	22	8	431
Dobre	82	15	3	232
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	32	2	66
Raz w tygodniu	73	20	7	455
1-2 razy w miesiącu	69	19	12	171
Kilka razy w roku	69	26	5	178
W ogóle nie uczestniczy	79	17	4	83
Poglądy polityczne				
Lewica	84	11	5	310
Centrum	75	20	5	243
Prawica	80	18	2	180
Trudno powiedzieć	45	43	12	219

Tabela 2. Stosunek do integracji wśród ogółu badanych

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	25	21	914
Płeć				
Mężczyźni	53	31	16	437
Kobiety	54	20	26	477
Wiek				
18-24 lat	71	15	14	140
25-34	53	27	20	164
35-44	50	28	22	177
45-54	58	25	17	169
55-64	52	23	24	130
65 lat i więcej	35	31	34	134
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	31	28	343
Miasto do 20 tys.	49	35	16	96
20-100 tys.	63	19	18	192
101-500 tys.	64	20	16	168
501 tys. i więcej mieszk.	63	18	19	114
Wykształcenie				
Podstawowe	43	29	28	243
Zasadnicze zawodowe	46	30	24	283
Średnie	63	20	18	304
Wysze	75	16	10	84
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	70	17	13	50
Prac. umysł. niż. szczebla	65	18	17	84
Pracownicy fiz. - umysł.	53	19	27	89
Robotnicy wykwalifikowani	44	28	28	59
Robotnicy niewykwalifik.	41	24	35	25
Rolnicy	27	51	22	48
Pracujący na własny rach.	62	21	17	46
Bierni zawodowo				
Renciści	44	30	26	95
Emeryci	48	26	27	175
Uczniowie i studenci	80	12	8	65
Bezrobotni	55	30	15	139
Gospodynie domowe i inni	56	17	27	38
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	59	20	21	141
społce właścicieli	64	16	20	52
prywatnych i państwa	55	23	22	177
sekt. prywat. poza rolnict.	25	52	23	60
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	48	33	19	110
300-399	48	33	19	80
400-599	49	23	28	160
600-800	52	23	24	138
Powyżej 800 zł	69	22	9	145
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	30	25	275
Średnie	50	26	23	418
Dobre	71	16	13	221
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	23	36	61
Raz w tygodniu	51	27	22	433
1-2 razy w miesiącu	58	23	19	168
Kilka razy w roku	54	27	20	174
W ogóle nie uczestniczy	67	18	14	79
Poglądy polityczne				
Lewica	66	18	16	295
Centrum	52	33	15	231
Prawica	62	23	15	171
Trudno powiedzieć	32	28	40	215

Tabela 3. Unia Europejska stosuje dotacje dla rolnictwa. Negocjatorzy unijni proponują, aby polscy rolnicy otrzymali w pierwszych latach po wejściu do Unii tylko część dopłat, jakie dostają rolnicy w Unii Europejskiej. Czy, Pana(i) zdaniem, w tej sytuacji Polska powinna: 1 - zgodzić się na to, aby polscy rolnicy otrzymywali w pierwszych latach członkostwa w Unii część dopłat, starając się, aby były one jak największe; 2 - bezwzględnie domagać się całości dopłat dla rolników od momentu uzyskania członkostwa w UE, nawet jeśli groziłoby to zablokowaniem negocjacji i pozostaniem Polski poza tą organizacją

	1	2	(%) Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	59	16	954
Płeć				
Mężczyźni	27	62	11	455
Kobiety	23	56	21	499
Wiek				
18-24 lat	30	54	16	147
25-34	27	66	8	172
35-44	23	62	15	182
45-54	27	60	13	179
55-64	26	57	17	133
65 lat i więcej	16	51	33	140
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	66	19	348
Miasto do 20 tys.	22	65	13	102
20-100 tys.	36	47	17	200
101-500 tys.	34	55	11	180
501 tys. i więcej mieszk.	27	54	19	124
Wykształcenie				
Podstawowe	17	59	24	248
Zasadnicze zawodowe	24	60	16	295
Średnie	26	60	13	321
Wyższe	44	47	9	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	37	47	16	53
Prac. umysł. niż. szczebla	31	58	11	87
Pracownicy fiz.-umysł.	27	62	12	91
Robotnicy wykwalifikowani	23	59	18	61
Robotnicy niewykwalifik.	23	64	14	27
Rolnicy	10	80	10	48
Pracujący na własny rach.	28	54	18	48
Bierni zawodowo				
Rencisci	20	58	22	96
Emeryci	24	54	22	185
Uczniowie i studenci	38	48	14	71
Bezrobotni	19	71	10	144
Gospodynie domowe i inni	23	46	31	40
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	27	57	16	145
spółce właścicieli	29	51	19	54
prywatnych i państwa	30	60	10	188
sekt. pryw. poza rolnict.	10	75	15	60
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	21	64	15	116
300-399	23	62	15	81
400-599	20	64	15	165
600-800	28	54	18	148
Powyżej 800 zł	38	50	11	156
Ocena własnych war. mater.				
Złe	24	58	18	291
Średnie	21	63	17	431
Dobre	34	52	14	232
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	21	63	17	66
Raz w tygodniu	21	62	18	455
1-2 razy w miesiącu	26	61	13	171
Kilka razy w roku	31	52	17	178
W ogóle nie uczestniczy	38	47	15	83
Poglądy polityczne				
Lewica	36	52	12	310
Centrum	20	69	11	243
Prawica	28	62	10	180
Trudno powiedzieć	13	54	34	219

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, polscy negocjatorzy powinni zgodzić się czy też nie, aby rolnicy otrzymywali w pierwszych latach członkostwa tylko część dopłat, jakie otrzymują rolnicy unijni, jeśli po wejściu do Unii Europejskiej Polska utrzymałaby - w pewnym zakresie - cła na produkty rolne sprowadzane z Unii? (%)

	Powinni się zgodzić	Nie powinni się zgodzić	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	44	28	954
Płeć				
Meżczyźni	30	49	21	455
Kobiety	25	39	35	499
Wiek				
18-24 lat	32	42	26	147
25-34	26	53	21	172
35-44	32	44	24	182
45-54	31	45	24	179
55-64	26	37	37	133
65 lat i więcej	16	40	45	140
Miejsce zamieszkania				
Wies	20	48	32	348
Miasto do 20 tys.	32	43	25	102
20-100 tys.	32	39	29	200
101-500 tys.	33	48	19	180
501 tys. i więcej mieszk.	31	32	37	124
Wykształcenie				
Podstawowe	23	39	38	248
Zasadnicze zawodowe	21	49	30	295
Średnie	31	47	22	321
Wyższe	48	30	22	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	47	28	26	53
Prac. umysł. fiz. szczebla	34	49	18	87
Pracownicy fiz.- umysł.	43	41	17	91
Robotnicy wykwalifikowani	22	46	32	61
Robotnicy niewykwalifik.	21	65	14	27
Rolnicy	21	61	19	48
Pracujący na własny rach.	23	40	37	48
Bierni zawodowo				
Renciści	22	35	43	96
Emeryci	21	43	36	185
Uczniowie i studenci	42	35	23	71
Bezrobotni	19	53	28	144
Gospodynie domowe i inni	30	36	34	40
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	34	43	23	145
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	35	38	26	54
sekt. pryw. poza rolnict.	32	46	22	188
prywatnym gosp. rolnym	19	59	22	60
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	22	47	31	116
300-399	32	40	27	81
400-599	28	47	25	165
600-800	29	45	26	148
Powyżej 800 zł	40	36	24	156
Ocena własnych war. mater.				
Złe	24	47	29	291
Średnie	26	44	30	431
Dobre	35	40	25	232
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	24	47	30	66
Raz w tygodniu	24	45	31	455
1-2 razy w miesiącu	31	43	26	171
Kilka razy w roku	31	44	25	178
W ogóle nie uczestniczy	38	34	28	83
Poglądy polityczne				
Lewica	41	36	22	310
Centrum	21	55	24	243
Prawica	30	48	22	180
Trudno powiedzieć	14	39	48	219